

Russin promoveert op W.F. Hermans

De Russische neerlandica Olga Ovechkina promoveert op 'decadent auteur' Hermans, mede met hulp van universitair docent Wilbert Smulders uit Utrecht.

Door WILBERT SMULDERS

In juni 2005 ontving ik een e-mail van dr. Irina Michaelova, hoogleraar Nederlandse taal- en letterkunde aan het departement Nederlands van de Universiteit van St. Petersburg. Daarin vertelde zij dat het sinds de val van de Muur gelukkig mogelijk was geworden om ook in Rusland werk van een decadente auteur als Willem Frederik Hermans tot studieobject te kiezen. Een getalenteerde student, Olga Ovechkina, had zojuist haar studie Nederlands afgesloten. Zij wilde een proefschrift schrijven over Hermans' werk en was van plan het onderzoek daarvoor gedeeltelijk in Nederland te verrichten. Of zij een jaar onder mijn begeleiding aan het departement Nederlands te Utrecht kon studeren?

Eind augustus klopte Olga Ovechkina op de deur van mijn werkkamer. Ze sprak voortreffelijk Nederlands, maar haar kennis van de moderne Nederlandse literatuur, van het werk van Hermans moest bijgespijkerd worden. Een stevig onderwijsprogramma van één jaar bracht daarin aanzienlijke verbetering, waarna zij terugkeerde naar St. Petersburg, vastbesloten met haar studie Hermans' werk bij de Russen te introduceren.

Olga hield regelmatig contact. Ze vond een baan bij het Nederlands consulaat in St. Petersburg. Daar bleek zij zich als tolk

Olga Ovechkina uit Sint Petersburg en W.F. Hermans Foto's W. Smulders / F. Rikken

zo verdienstelijk te maken dat de toenmalige ambassadeur van Nederland te Moskou, Jan Paul Dirkse (tegenwoordig ambassadeur te Ankara), haar aanstelde als zijn rechterhand. Vier jaar lang tolkte zij bij alle officiële bezoeken van Nederlandse aan Russische hoogwaardigheidsbekleders. Ik vroeg me af of dat proefschrift er

ooit zou komen. Daarin had ik mij lelijk vergist. In januari nodigde zij mij uit om op 18 maart de promotie bij te wonen. Ze wilde per se mijn reis- en verblijfkosten betalen: rechtstreekse vlucht, prachtig hotel, vrijwel tegenover de Hermitage. Ze liet zich niet tegenspreken. Ik ging dus. Een in het Russisch gesteld proefschrift over een

Nederlandse schrijver van wie slechts twee verhalen in het Russisch vertaald zijn: ik was wel benieuwd hoe dat zou gaan. Op donderdag 18 maart betraden Jan Paul Dirkse en ik het promotievertrek, toen een bleke Olga ons meedeelde dat de plechtigheid niet door kon gaan. Reden: het quorum van opponenten uit wat daar de dissertatieraad heet, ontbrak. Wat was dit in godsnaam? Sovjetachtige bureaucratie, Russische slordigheid, of nog erger? In die benarde situatie bleek het een uitkomst een ambassadeur bij de hand te hebben. Wij kregen belet bij de decaan, waar kundig onderhandeld werd en Olga gewoon- tegetrouw tolkte, met als resultaat de toezegging dat zij de maandag erop alsnog mocht promoveren. Met een bedrukt gezelschap van familie en vrienden hebben wij toen ergens thee gedronken. We hebben Olga toegesproken, maar om de Russische goden niet te verzoeken, hebben we de cadeaus ter bewaring gegeven aan de Nederlandse consul, om deze te overhandigen als de promotie daar zou zijn. (Zoals de tot nu toe verschenen delen *Volledige werken*, cadeau namens het Willem Frederik Hermans Instituut.) Vrijdagmiddag stapte ik onverrichter zake op het vliegtuig naar Nederland. Maandagavond berichtte Olga dat de promotie succesvol had plaatsgevonden: ze had 19 van de 20 stemmen van de dissertatieraad gekregen. Maar doctor is ze pas als het ministerie van Onderwijs te Moskou de notulen van alles wat op de plechtigheid gezegd is, nog eens heeft nagelopen. En dat duurt naar verwachting één tot anderhalf jaar. Olga's promotie, Hermans zou er een mooi verhaal van hebben kunnen maken.